

Lupus Yaşam Kalitesi İndeksi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Lupus Yaşam Kalitesi İndeksi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25450>

Özet

Lupus Yaşam Kalitesi İndeksi (Lupus QoL), özellikle Sistemik Lupus Eritematozus (SLE) hastalarının sağlıkla ilgili yaşam kalitelerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, Pamuk ve arkadaşları tarafından 2015 yılında Türkçe konuların SLE hastaları için Yaşam Kalitesi boyutlarının değerlendirilmesine üzere uyarlanmıştır. Uyarlama çalışması, ölçeğin Türkiye popülasyonunda da geçerli ve güvenilir bir araç olduğunu kanıtlamıştır. Ölçek, 34 maddeden ve sekiz farklı yaşam kalitesi faktöründen oluşmaktadır.

Bu aracın temel amacı, SLE'nin bireyin fiziksel, duygusal ve sosyal işlevselliği üzerindeki etkilerini standart bir şekilde belirlemek ve böylece tedavi süreçlerinin etkinliğini izlemektir. Yapılan psikometrik çalışmalar, ölçeğin yapısal tutarlılığı ve iç güvenilirliğini yüksek düzeyde desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

Lupus, Yaşam Kalitesi, Sistemik Lupus Eritematozus, Psikometri, Uyarlama, Faktör Analizi, Güvenilirlik, Geçerlik.

Yazarlar

Pamuk, O. N., Onat, A. M., Donmez, S., Mengüs, C., & Kisacik, B.

Amaç

Lupus Yaşam Kalitesi İndeksi'nin temel amacı, Sistemik Lupus Eritematozus (SLE) tanısı almış bireylerin yaşam kalitesi düzeylerini çok boyutlu olarak değerlendirmektir. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması, Türk popülasyonundaki klinik araştırmalarda ve rutin hasta takibinde kullanılacak standart ve kültürel olarak uygun bir ölçüm aracı sağlamayı hedeflemiştir. Bu araç, hastalarının şiddetinin ve uygulanan tedavilerin hastanın günlük yaşam üzerindeki etkilerini nicel olarak belirlemeye olanak tanır.

Yapı

Lupus Yaşam Kalitesi İndeksi, SLE hastalarının yaşam kalitesini etkileyen sekiz temel boyutu ölçmektedir. Bu boyutlar genellikle fiziksel sağlık, duygusal iyilik hali, sosyal işlevsellik, yorgunluk, yakınlık ve kişisel imaj gibi alanları kapsamaktadır. Ölçek, 34 maddeden oluşmakta olup, her bir madde bu sekiz faktörden birine hizmet etmektedir. Bu çok faktörlü yapı, SLE'nin karmaşık ve yaygın etkilerini kapsamlı bir şekilde haritalandırmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, Türk popülasyonunda yapı geçerliliğine odaklanmıştır. Yapı geçerliliği, ölçeğin teorik olarak ölçmesi beklenen yapıyı ne kadar iyi ölçtüğünü test etmek amacıyla incelenmiştir. Bu analizlerde, ölçeğin orijinal yapılarının Türkçe versiyonda da korunduğu gösterilmiştir. Pamuk ve arkadaşları (2015), ölçeğin 34 madde ve 8 faktörden oluşan yapılarının geçerli olduğunu tespit etmişlerdir.

Güvenilirlik

Lupus Yaşam Kalitesi İndeksi'nin güvenilirlik değerlendirilmesi, iç tutarlılık katsayısı (Internal Consistency) hesaplanarak yapılmıştır. Çalışmada, güvenilirlik katsayısı olan Cronbach Alfa değerlerinin faktörler arasında $\alpha=.88$ ile $\alpha=.93$ arasında değiştiği bildirilmiştir. Bu aralık, psikometrik standartlara göre oldukça yüksek bir iç tutarlılık işaret etmekte ve ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir. Bu sonuçlar, ölçeğin klinik ve araştırma amaçlı kullanımlar için güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını incelemek amacıyla yapı geçerliliği kapsamında Faktör Analizi uygulanmıştır. Uygulanan yöntemler arasında Temel Bileşenler Yöntemi (Principal Component Analysis) ve Varimax Döndürme Yöntemi yer almaktadır. Faktör analizi sonuçları, Türkçe uyarlamasının orijinal ölçek yapıyla uyumlu olduğunu göstermiştir. Analizler sonucunda, ölçeğin toplam 34 maddesinin 8 temel faktör altında toplandığı belirlenmiştir. Bu sekiz faktör, SLE hastalarının yaşam kalitesinin farklı ve bağımsız boyutlarının temsil etmektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: 34 maddelik, öz bildirim (self-report) ölçeği.

Kullanılabilir Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Sistemik Lupus Eritematozus (SLE) hastaları.

Yaş Grubu: Yetişkin klinik popülasyon (Çalışma detaylarında spesifik yaş aralığı belirtilmemiştir, ancak SLE hastalarını kapsamaktadır).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki romatoloji kliniklerinde takip edilen SLE tanısı almış hastalar.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Tipi derecelendirme kullanılmaktadır. Yanıt seçenekleri şu şekildedir: 0-Hiçbir Zaman, 1-Nadiren, 2-Bazen, 3-Sıklıkla, 4-Çoğu Zaman.

Anahtar Kelimeler

Lupus QoL, SLE, Sağlıkla ilişkili Yaşam Kalitesi, Psikometrik Özellikler, Uyarlama Çalışması, Varimax Döndürme, Çıktı Tutarlılık.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Omer Nuri Pamuk

Yazar ORCID Tanıtması: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: onpamuk@gmail.com

Yazışma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Lupus Yaşam Kalitesi İndeksi'nin Türkçe uyarlaması 2015 yılında yayımlanmıştır. Kullanım izinleri ve ücret bilgisi için sorumlu yazar Omer Nuri Pamuk ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin orijinal makalesi ve detayları uluslararası bir dergide (Lupus) yayımlanmıştır. Özgün çalışmanın linki aşağıdaki gibidir: proxy2.marmara-elibrary.com

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: lupus-qol-index-toad.pdf

Referanslar

Pamuk, O. N., Onat, A. M., Donmez, S., Mengüs, C., & Kisacik, B. (2015). Validity and reliability of the Lupus QoL index in Turkish systemic lupus erythematosus patients. *Lupus*, 24(8), 816-821.

Lupus Yaşam Kalitesi İndeksi Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin 34 maddelik içeriği kaynak metinde sağlanmamıştır. Maddeler, ilgili akademik yayımdan veya sorumlu yazardan temin edilmelidir.